

A NÉP BARÁTJA

(20. Rőpiv.)

BÁTHORY SÁNDORTÓL.

Kedves Polgártársaim!

A hazai ujságok mindenike a feliratra vonatkozó válasz, leendő minősége feletti különböző vélekedéssel van elfoglalva. A magyar udvari kancellária most tartja tanácskozásait, mely állítólag javaslatot készít s a trónnak az 1848-diki szentesített törvények életbeléptetését tanácsolja. Hirszerint az udvari kancellária javaslata, több ivre terjedő okmány, mely a képviselőház feliratát lépésről lépésre követi, egész határozottsággal megállapítván mind azt, mit a magyar nemzet kívánalmait illetőleg megadni lehet, mind azt, amit a birodalom fenállása, veszélyeztetése nélkül teljesíteni lehet s oly alapot igyekeznek alkotni, melyen a fejedelem s nemzet közti kibékülés lehetségessé válik.

A miniszteri tanácskozások is megkezdődtek már amint értesültem s alkalmasint egész hélig fognak tartani, annál fogva e héten alig kerülhet a leirat az országgyűlés elé. Egyébiránt Magyarország ügye iránt a birodalmi tanács kebelében is mindinkább több rokonszenv mutatkozik. Vay Miklós báró, főkancellár csakis a 48-diki jogalap elfogadására hajlandó, miután meggyőződött afelől, hogy a magyar nemzettel egyezkedni csak egyedül ily módon lehet.

Közelgünk a fontos, a jelentékeny naphoz, melyben nemzeti létünknek jövője rejlik s e nap a cs. válasz-leirat minőségétől feltételeztetik.

Most pedig kedves polgártársaim, térjünk el egy kissé más dűlőre s pillantsuk meg:

Mi ujság hazánk területén?

Nyitrán az adóhajcsárok új módot találtak fel a törvénytelen adóbehajtásra nézve. Miután azt az aprópénzt (melyben oly nagy szükségük mutatkozik) sehol sem tudták a zsebből kicsalni: az ingóságok lefoglalását vették szokásba s könnyebben esik lelküknek, ha egy tekenőt, vagy bölcst, targonczát, szeméthányó lapátot stb. elczepelhetnek a szegény lakosoktól. De azért fittyet hánynak a harácsolóknak, mert a múlt hó 4-kén a megye kimondta, hogy minden ily törvénytelen adót befizető, hazaárulónak nyilvánítatik. Pedig a katonaság még mindig emésztí a nyitraiak keserves keresményét. Van Nyitrán akárhány ház, hol május óta szakadatlanul 10—15 katoná tanyáz. A polgármesternél is 35-en alkalmallankodnak. Jeszenák János vértanu özvegye pedig Ujlakon 100 lovas katonát tart.

— A pozsonyi volt cs. főtörvényszéki helyettes elnök Halzli, hirszerint utasítást kapott a pénzügyminiszteriumtól, hogy Pozsony megye határozatát az adófizetést vagyis inkább az adó nemfizetést illetőleg, a jegyzőkönyvből tépesse ki. Csakhogy későn, óra töle. . . .

— Esztergomból szintén afelől tudósítanak, miszerint Palkovich és Meszéna alispánokat 60—60 katonával tisztelék meg. Bizonyosan nem azért, hogy a tisztelt hazafiak személy és vagyonhátorsága biztosították, hanem mivel oly igen jól esik az az ingyenkoszt és szállás, kivált mikor nem igen van a tejbe mit aprítani!

— Makó város lakossága, bizonyos Pók nevű adóharácsolónak, — hogy magának a rajta elkövetett méltatlanságért eleget tegyen — olyan szivrázó macskamuzsikát csapott, hogy a hirhedett

ur fiúle dobja aligha sérülést nem szenvedett általa. Már most aztán — azzal vigasztalják magokat a szegény makóiak, hogy „veszett fejszének nyele fordult!”

— Egyik hazai lap hiteles tudósítás nyomán írja, hogy Májláth György tárnok ő nagyméltósága is lemondott hivataláról, méltán megboszankodván a felett, hogy a magyarországi ügyekben a magyar kir. helytartóság mellőzésével, erőszakos módon intézkedett a bécsi kormány. Ő nagyméltósága igen jól tudja, mi az ötödik kerék a szekérben!

— De menjünk tovább, tekintsünk el hazánk határain kívül is, hogy tudjuk:

Mi hír külföldön?

* A török szultánnak Olaszország királyának elismeréséről szóló okmánya rendeltetése helyére Turinba már megérkezett. Az új szultánt igen értelmes és bölcs férfiúnak tartják s igaz is, mert — hogy egyebet ne említsek polgártársaimnak — az a jelszava ő szultánságának, hogy „addig takarózzál a meddig a pokrócz ér, mert különben kimarad a lábod!” Ennélfogva háza költségeit is tetemesen leszállította, mert irtózik lelke az adósságeszinálástól s az átkozott kótyavetyétől, melylyel a hitelezők a szegény adós éjét s napját nyugtalanítani szokták. Közelebb azt rendelé meg, hogy gyémántjai s ékszerei adattassanak el, ugyszintén arany és ezüst diszletei, hogy az így begyűlendő összegből a meghalt szultán adósságai letisztáztassanak. Lám, még eldődje becsületét is fen akarja tartani. Ezáltal már előre is kinyerte népe szeretetét, mert látják alattvalói, hogy inkább magától von meg a szultán minden nélkülözhető kényelmet, mintsem azokat tulságos adózásokkal gyötörje.

— Még nem boríták arczára pápa ő szentségének a halotti szemfedőt s már is azon gondolkoznak s vetélkednek, ki legyen utóda a földi pályájától bucsuzandónak. Bizonyos Vanicelli nevű bibornokot emlegetnek a pápai székre, ki iránt ugyan az olaszok nem nagy vonzalmat mutatnak, mivel nem tartják szabadelvűnek.

* A pápai katonák ugyancsak kinban vannak s mondhatni karók közé szorultak Rómában. Este nem jelentkehetnek az utcákon, anélkül hogy a nép őket meg ne támadja. Emellett teljes szakadás van köztök és az ott lévő francia helyőrség közt,

mely utóbbi a római nép szeretetét teljesen bírja. Ezen körülmény sürgetőnek mutatkozik arra nézve, hogy a római ügy mihamarabb megoldassék.

* Turini tudósítás szerint az olasz kormány igen meg van elégedve a magyar országgyűlés magatartásával. Helyesli határozatát s abból jót jövendől. (Adja Isten, hogy a jóslat teljesedjék!) Ricasoli az olasz miniszter elnök örömmel szemléli a képviselőház magatartását.

** Egy francia ujságból nyert tudósítás szerint Kossuth nagy hazánkiát értesítették, hogy drága életére, — mely nemzeti kincs — vigyázzon, mert szentségtelen kezek törekednek kioltására. A nagy férfiú jelenleg Cossitában tartózkodik s bizik a gondviselésben mely élete felett örködött s örködik a jövőben is.

* Olasz lapok állítják, hogy több vérmes republikánus ment Garibaldihoz, rábeszélni, hogy hagyja el Caprerát mielőbb s a hadsereg élére állván, induljon Róma elfoglalására.

* Zágrábi legújabb tudósítások folytán irhatom, miszerint a horvát országgyűlési véleménynyilatkozatok közel kilátásba helyezik Horvátországnak Magyarországgal való egyesülését. (Éljenek a derék horvátok, kik testvéri kezet nyujtanak az egyesülésre, mely vész vagy béke idején egyiránt hasznára leend mind a két nemzetnek!)

Az öreg nagyapó.

Hosszu fatornáczon, széles karosszékekben
Mint tisztos bíró, ül az öreg nagyapó;
Arcza a vénségtől mint felbarázdolt föld,
Haja és bajusza, mint a ma esett hó.

Itt szokott ő ülni már néhány év óta,
Hogy lábai hozzá hűtlének levének;
Pipája kezében, — ez egy szenvedélyt
Hagyták meg az eltűnt kimélellen évek.

Itt szokott ő ülni, talán hogy láthassa,
Hogy a gazdaságban mi s hogyan történik?
Oh nem! előtte ez hiábalóság,
De meg — hisz alig lát az orra hegyéig.

Hanem hát, ez az ő kényelme és kedve; —
Körülte játszik két-három unokája,
Ezek lármájával mulatja el magát,
Ő az összezőrdült apróság bírása.

És az ítéletben roppant igazságos,
Ezért a gyermekek tisztelve szeretik;
Ha olykor a pipa kiesik szájából, —
Csitt! alszik nagyapó! — mind elcsendesedik.

El-el andalodik az öreg elméje,
Visszanéz az eltűnt esztendőök sorára,
— Igy tekinthet vissza a pályát futott nap, —
S egy rezgő sohajtás lopódik ajkára.

Aztán a jövőre fordul képzelete,
Amit ott lát halvány bucsuzó remények,
De felgyul lelkében a hit szent világa,
S reszkető ajkain megzendül az ének.

Igy mulik el egyik nap után a másik;
Hosszu fatornáczon, széles karosszékben
Nyugodtan várja be az öreg nagyapó,
Hogy szemét a halál befogja végképen. —

B. J.

A Magyarnemzet 1849-dik évi vértanuinak életrajza.

V. Kazinczy Lajos tábornok.

E férfin, — a magyarnyelv és nemzetiség felvirágozásában működött halhatatlan emlékü — Kazinczy Ferenczünk fia, született 1820-ban Abaujmegyében, Széplakon.

Alapos kiképztetése után nagy hajlandóságot érezvén a katonai pályára: a volt királyi hadseregbe állott. Innen 1848. évben nyugalmaztatását kinyervén, honvéd lett s Zemplén és Ugocsa megyében meg is kezdte működéseit. 1849. évben pedig a Görgei táborába tételvén, szinte minden szuronycsatában részt vett s ahol csak megjelent: a viadalban mindenütt előljárt.

A szabadság háború ez utóbbi korszakában Zemplén, Ugocsa és Maramarosmegyéből szépszámu hadsereget gyűjtván maga mellé, Erdélybe ment, Bém táborával egyesülni. A haza védelmében itt is dicsőséget aratott, amiért hőstettei elismerésül, tábornoki méltóságra emeltetett.

A Világosnál történt események után kénytelen volt ő is Zsibónál lefegyverkezni.

Vidám kedvü, kedves magaviseletü, lelki és testi erélylyel felruházott hazafi volt, — aki amint szerette hazáját, akint gyűlölte a németet. Egy példát hozok fel erre, utóbbi életéből. —

Letévén a fegyvert, ami Kazinczyink vigasztalhatatlan szomorú volt, társaságot keresett, azon hitben — hogy bánatát majd felejtü. — Egy nagy társaságban mikor épen a lovakról kezdettek beszélgetni, feldicsérte kedves lovát Kazinczy, utána tevén, hogy az „14 csatában volt vele!“ s előhozatta a paripát.

Egy osztrák őrnagy 150 aranyat ígért a lóért.

„Nézze csak ezredes ur — mond az orosz tisztnek — mint ugrik ez a ló!“ s azzal keresztül ugratott véle egy kocsi.

Az őrnagy 200 aranyat ígért érte.

Nem adta oda, — hanem odafordulván az orosz tiszthez monda: „Ezredes ur! fogadja el tiszteletem zálogál. — 14 csatában volt velem! . . .“

Kazinczynek ekkor egy fillére sem volt! Kölcson kért pénzt, hogy az ezredes kozákjait megajándékozhassa. —

Nem írom le elfogatásának körülményeit, — csak azt, hogy e derék fiatal hős, életének 29-dik évében Aradon, októberhó 25-kén 1849-ben, haditörvényszéki golyó általi halálra ítéltetett.

Akit annyi csatában megkímélt a golyó, — így kellett elvérzenie. . . De lelke felszállt a magasba a honszerető férfinak s neve fel van írva dicsőült vértanuinak sorába, hogy példát láthasson a késő ivadék, mikép nemzetének voltak hű fiai, kik életüket örömmel nyujták oda áldozatul!

Városi ügy.

* Nagytiszt. Révész Imre urnak követségről történt lemondása folytán, debreczeni harmadik követül, — miután nt. Könyves Tóth Mihály s Oláh Károly urak előre visszaléptek, — kereskedelmi és iparkamarai titkár Csányi Dániel ur választatott meg.

* A „Debreczeni Közlöny“ szerkesztője 6 katonát kapott, mert hirlapi bélyegét — mint törvénytelen ki nem fizette. Ebben ugyan mai időben semmi rendkívüli nincsen, hogy valakinek a házat adószarolók özönlik el: de akinek nincs egyéb lakhelye, mint néhány ölnyi területü boltocskája, hol többet magával szorul össze s azon kis helyen még 6 adóhajtó vitézt tartani: rendkívül csodálatos... és ez még is így van!

* A városi érdemes képviselőtestület minden egyes tagjainak házához az adóhajtó katonák száma elkezdett megkétszereztetni. De azért a képviselőtestület el van határozva egy árva fillért sem vetni oda, hol a Dárius kincse sem volna elég a szükségét fedezni.

Legújabb hírek.

© Genuából azt írják, hogy ott Jul. 12-én egy csapat magyar szökött katona érkezett meg Lombardiából, kik a magyar legióba foglalandának helyet.

© Milánóból pedig arról tudósítják a tri-eszti ujságot hogy a Mazzini-társulat elhatározta Velenczét illetőleg, hogy oda kézi gránátokat csempésztet be s egyszersmind biztosokat küld, hogy azok a népet a célba vett felkelésre előkészítsék.

© Hir szerint Kossuth két fia Génuban mint mérnökök a Rivier-vasut építése végett felállított irodában nyertek alkalmazást.

© A nápolyi volt-király közelebb Helvétiaiban vásárolt mezei jószágot, hova családjával együtt vonuland. A jószág árra állítólag 160 ezer forintra rug. Aki ily szép birtokokra tehet szert, az olyan embernek szépen kelle kuporgatnia, hogy legyen mit apritgatni a tejbe.

© Napoleon császár egyik meghitt embere Fleury tábornok Turinba utazott, magával vivén császárijának Viktor Emanuelhez irt levelét. Gyaníthatjuk kedves polgártársaim, hogy mikor valamely hadvezért küldenek valamely ügyben, annak bizonyosan valamely főbenjáró dolognak kell lennie. Majd megtudjuk annak idejében.

© A porosz királyt a napokban csak különös gondviselés oltalmazta meg a veszedelemtől. Ugyanis egy Becker Ottokár nevű ifju, a királyra sétálás közben kétszövényű pisztolylyal reá lőtt, s a nyakát kissé megsebezte. A bűnös el van fogva. Az orgyilkost az Isten nem segíti. —

© Az ausztriai császár szerencsekívánátát a porosz királynak (hogy a veszélytől megmenekedett) Festetich gróf tábornok vitte meg.

— A cs. leirat még nem érkezett le az országgyűlés elé. Az eredményt, egyes hírek után előre gyanítjuk; azonban míg valamely ügy felől hiteles adatokat nem szerzek soha sem állítom azt s épen az az ok miért oly becses a Nép barátja kedves polgártársaim előtt, hogy nem szokott hazudni! A jövő héten e részben többet írhatok. Egyébiránt Vay és Szögyényi kancellárok lemondásukat még nem adták be. Lemondásuk esetében, mint beszélük, e fontos állásra gr. Forgách Antal és bizonyos Priviczur ur fognának kineveztetni.

© Az osztrák kormány több csehországi vasgyáraknál 32 ezer darab tábori vaságyat rendelt meg, melyek 3 hónap alatt horvát, szlávon és dalmát határokhoz lesznek szállítandók.

© Londonból írják, miszerint Napoleon császár Chausey szigeteken 40 ezer főnyi hadtestet szándékozik felállítani.

© Duncombe Tamás az a jeles angol férfiú, — kit nemzetünk iránt tanúsított jó érzelméért Debreczen város is köszönőlevéllel tisztelt meg, — a napokban az angol alsóházánál kérdést tett az iránt, ha vajjon igaz-e az, hogy a bécsi angol követ az osztrák császárnak azt tanácsolta volna, hogy a magyar országgyűlés feliratát ne fogadja el? Palmerston erre azt felelte, hogy ő e hirről eddig ugyan mit sem tud, azonban biztosan állithatja, hogy az csak rágalom.

© Olaszországi tudósítás szerint, a magyar legio lassan ugyan, de egyre szaporodik. E hadtestnek, mely Nozera közelében Nápoly mellett táboroz és Türr hadosztályához tartozik létszáma következő: 1 zászlóalj gyalogság Girczy őrnagy alatt; 2 század huszár, Pálffy őrnagy vezérlete alatt; 2 hegyi üteg Radnics parancsnokkal és egy század vadász Reinfeld alatt. Ezekon kívül vagy 80 tiszt, kiknek jelenleg alkalmazások közkatonaság hiánya miatt nincsen. A legio parancsnoka Ihász Dániel ezredes, hajdan Kossuth segéd tisztje.

Távirati tudósítás Bécsből.

Bécs, jul. 18. 2 óra 5 p. Vay lemondása elfogadtatott. Forgách Antal gróf a kancellár. Szécsen gróf és Szögyényi szintén lemondtak.

Bécs, jul. 18. 3 óra 8 p. Forgách gr. ép most vette át a kancelláriát. Apponyi, Majláth is leköszöntek.

Bécs, jul. 18. Érkezett 5 óra 50 p. Vay és Szécsen lemondása elfogadtatott. Forgách, csehországi helytartó neveztetett ki kancellárrá. Szögyényi és Kemény Ferencz báró is beadták lemondásukat.

Ára 6 kr. o. é.

 Azon tisztelt olvasók, kik e Népbarátját rendszeren jártni kívánják, küldjenek 15 számért: 90 krt., 10 számért: 60 krt., Nagyujtczára 1609. szám alatt lakó Báthory Sándorhoz, ki az így megrendelt számokat, kinek-kinek házához mindig pontosan megküldeni fogja, tüstint megjelenésük után.

Debreczen 1861. Nyomatott a város könyvnyomdájában.